

07.10.2022

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/266
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.9.2022/185
Karar Numarası : 2022/653
Başvuran : M.B
Başvuran Vekili : --
Adres : ---
Muhatap Kurum/Kişi : Mersin Valiliği (Mersin İl Sağlık Müdürlüğü)
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; engelli bir birey olan başvurana, sürücü olamayacağı yönünde verilen sağlık kurulu raporunun engellilik temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, dilekçesinde özetle;

a. Yaklaşık 15 senedir B sınıfı ehliyet ile otomatik vites araba kullanabilen engelli bir birey olduğunu, bakım yardımı, araç alımında ÖTV indirimini gibi engellilere sağlanan birtakım olanaklardan istifade etme ve sürücü belgesini yenileme amacıyla 08.06.2021 tarihinde Mersin Şehir Hastanesine müracaat ettiğini,

b. 17.06.2021 tarih ve ... No.lu erişkinler için engellilik sağlık kurulu raporunda %59 oranında engelliliğin tespit edildiğini, engel grubunun ortopedik engelli olarak saptandığını ve raporda “*Sadece hareket ettirici aksamda özel tertibatlı taşıt kullanması gerekir.*” şeklinde kendisinin özel durumunu belirtir açıklamaya yer verildiğini,

c. Sürücü belgesini yenilemek amacıyla yeni bir sağlık raporu almak için Mersin/Tarsus ... No.lu Aile Hekimliğine başvuruda bulunduğunu, ilgili sağlık kuruluşu tarafından 01.07.2021 tarihli sağlık raporu ile hakkında fiziksel tıp ve rehabilitasyon, ortopedi ve travmatoloji branş/branşlarındaki uzman hekim/hekimlerce muayene edilmesine karar verildiğini,

ç. Uzman hekim muayenesini gerçekleştirmek üzere Tarsus Devlet Hastanesine sevk edildiğini, uzman hekim muayenesinde Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı tarafından “*ellerde atrofi mevcut, her iki alt ekstremitede kuvvetsizlik mevcut, hastanın özel tertibatlı araç kullanması gerektiğinden komisyona sevkine karar verilmesi*” şeklinde görüş bildirildiğini, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uzmanı tarafından “*polinöropati*” teşhisi nedeniyle komisyona sevk edilmesi gerektiği şeklinde görüş bildirildiğini, yapılan tetkikler sonucunda Komisyona sevkinin yapıldığını,

d. Mersin İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Kurulu heyeti tarafından 09.07.2021 tarih ve ... No.lu rapor ile Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik’in 9’uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine istinaden

hakkında “*sürücü olamaz*” kararı verildiğini, 2007 yılından beri sahip olduğu ehliyetinin iptal edildiğini,

e. Komisyon kararına itiraz ettiğini, itirazı neticesinde Adana İl Sağlık Kurulu heyetinin 20.08.2021 tarihli raporunda da aynı gerekçeye istinaden “*sürücü olamaz*” kararının yinlendiğini, ehliyetinin iptal edilmesi, araç kullanır durumdayken artık sürücü olamayacağı yönünde verilen kararın engellilik temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini ifade etmiştir.

3. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 18’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ihlal iddiasına muhatap Mersin İl Sağlık Müdürlüğünden başvuran ile aynı durumdaki kişiler adına düzenlenmiş sağlık raporlarının olup olmadığı, var ise raporların birer suretleri ile “*polinöropati*” hastalığının kişilerin araç kullanımına ne şekilde engel oluşturduğu, başvuru konusu rahatsızlığa sahip engelli bireylerin özel tertibatlı araç kullanımının mümkün olup olmadığı hususlarını içeren bilgilendirme yazısı ile birlikte başvuruları muayene eden ilgili tüm personelin ayrıntılı görüşlerinin alınması ve tutanak altına bu görüşlerinin birer suretleri ile başvuranın sıraladığı iddialarıyla ilgili olarak yazılı görüş talep edilmiştir. Muhatap Mersin İl Sağlık Müdürlüğünden gelen 29.03.2022 tarih ve ... sayılı cevabi yazıda,

a. Başvuran hakkında 09.07.2021 tarihinde düzenlenen komisyon kararında “*ileri miks tip polinöropati (her iki elde atrofi, her iki alt ekstremitede kuvvetsizlik)*” tanısı sebebiyle “*sürücü olamaz*” şeklinde karar verildiğini,

b. Başvuranın itirazı sonucunda en yakın İl Sağlık Müdürlüğüne sevkinin yapıldığını ve aynı yönde karar verildiğinden şahsın raporunun kesinleştiğini, tanzim edilen raporda kişinin daha kısa sürelerde kontrol muayenesi öngörülmemişse de raporun düzenlendiği tarihten itibaren iki (2) yıl süreyle geçerli olduğunun şahsa bildirildiğini,

c. Kurumumuzdan gelen resmi yazıya istinaden 24.03.2022 tarihinde Mersin ilindeki özel tertibatlı araç komisyonu tarafından tekrar komisyona davet edilerek başvuranın durumunun değerlendirildiğini, yapılan incelemeler sonucunda 26.09.2006 tarihli ve 26301 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik (Değişiklik: 13.06.2020-31154) ve Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 20.10.2020 tarih ve 4959 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe konulan Sağlık Raporları Usul ve Esaslarının 9’uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen “*Santral sinir sistemi ile ilgili doğuştan veya sonradan geçirilmiş veya cerrahi girişime bağlı hastalıklarla ortaya çıkan uzuvların parazi ve paralizileri (duyusal, motor, koordinasyon ve denge açısından) araç kullanmasını ve trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olanlara sürücü belgesi verilmez.*” kararı verildiğini,

ç. İl Sağlık Müdürlüğüne konu ile ilgili başvuranın iş ve işlemlerinin adil, eşit, tarafsız, dostane, usul ve esaslara uygun şekilde muayenesinin gerçekleştirildiğini, konu ile ilgili aynı hastalık tanısı konmuş kişiye verilen sürücü aday sağlık raporu ve ilgili rapora ilişkin daha önce verilen bir mahkeme kararının örneğinin Kurumumuzla paylaşıldığını, bununla birlikte komisyona katılan uzman hekimlerin tutanak altına alınmış yazılı görüşleri ve raporlarının da yazı ekinde gönderildiğini ifade etmiştir.

d. Başvuranın uzman hekim muayenesini gerçekleştiren Mersin İl Engelli Sürücü Komisyonunda görevli branş uzmanları; Göz Hastalıkları Uzmanı Op. Dr. S.B, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uzmanı Şehri G.Z.B, Ortopedi Uzmanı Dr. M.Y ve Nöroloji Uzmanı Dr.

M.Y yazılı görüşünde, başvuranın 24.03.2022 tarihinde Mersin’de kurulan özel tertibatlı araç komisyonu tarafından tekrar muayenesinin gerçekleştirilerek durumunun değerlendirildiğini, başvuranın “*tip miks polinöropati*” tanısının mevcut olduğunu, “*ellerinde atrofi, ince beceri yeteneğinin bozuk, alt ekstremitede distal motor 2/5, denge koordinasyonun zayıf, serebellar testlerin yetersiz düzeyde, yürüyüşün düz zeminle sınırlı olması, ataksik yürüyüşü mevcut*” olması gerekçesiyle Sürücü Aday ve Sürücülerde Aranılan Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmeliğin 9’uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine istinaden sürücü olamayacağına ittifakla karar verildiğini ifade etmiştir.

e. Makine Mühendisi S.Ü yazılı görüşünde, başvuranın Kurulda bulunan uzman hekim muayenesinde “*polinöropati*” hastalığının olduğu tespit edildiğinden ve ellerinde ve ayaklarında güç kaybı olduğundan dolayı sürücü olamayacağı yönünde görüş bildirdiğini ifade etmiştir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş ve konuya ilişkin yazılı görüş talep edilmiştir. Mevzuat gereğince ihlal iddiasına muhatap tarafın yazılı görüşleri başvurana iletilmişse de başvuran yasal süre içerisinde herhangi bir cevap sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa’nın “*Kanun önünde eşitlik*” başlıklı 10’uncu maddesi şöyledir:

“*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*”

6. Anayasa’nın “*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“*Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*”

7. 6701 sayılı Kanun’un “*Tanımlar*” başlıklı 2’nci maddesinin (f) bendine göre “*Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi*” ifade eder.

8. 6701 sayılı Kanun’un “*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) *Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.*

(2) *Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*

(3) *Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.*

(...)”

9. 6701 sayılı Kanun’un “*Ayrımcılık türleri*” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında,

ayrımcılık türleri “a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.” olarak sıralanmıştır.

10. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası şöyledir:

“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.”

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevli olduğu” düzenlenmiştir.

12. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

13. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinin (d) fıkrasına göre “Engelliliğe dayalı ayrımcılık: Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı” ifade eder.

14. 5378 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık” başlıklı 4/a maddesi şöyledir:

“Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır. Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır. Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin birinci fıkrasında ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişinin Kuruma başvurabileceği hüküm altına alınmıştır. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak

değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

16. Somut olayda başvuran, 17.06.2021 tarihli erişkinler için engellilik sağlık kurulu raporunda kendisi için uygun görülen “*sadece hareket ettirici aksamda özel tertibatlı taşıt kullanması gerekir*” görüşüne istinaden sürücü ehliyet belgesini yenilemek amacıyla başvuru yaptığı sağlık kuruluşunda yapılan muayene ve tetkikler neticesinde “*santral sinir sistemi etkisizliği sonucu sürücü olamaz*” şeklinde karar verilmesinin engellilik temelinde ayrımcılık yarattığını, yaklaşık 15 yıldır aktif bir şekilde araç kullanır durumdayken sağlık koşulları nedeniyle sürücü belgesinin iptal edilmesinin mağdur olmasına yol açtığını iddia etmektedir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde başvurunun, engellilik temelinde doğrudan ayrımcılık türünde incelenmesi gereken bir başvuru olduğu değerlendirilmiştir.

17. Ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) “*Tanımlar*” başlıklı 2'nci maddesine göre; “*Engelliliğe dayalı ayrımcılık siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı*” içermektedir.

18. Sözleşme'nin “*Bağımsız Yaşayabilme ve Topluma Dahil Olma*” başlıklı 19'uncu maddesinin ilk fıkrasında, “*Taraf Devletlerin tüm engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında toplum içinde yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ettikleri ve engellilerin bu haktan eksiksiz yararlanabilmeleri ve topluma tam katılımlarını kolaylaştırmak için gerekli tedbirleri etkin bir şekilde alacağı*” hüküm altına alınmıştır. Keza aynı Sözleşme'nin “*Kişisel Hareketlilik*” başlıklı 20'nci maddesinde ise “*Taraf Devletlerin engellilerin olanaklar çerçevesinde azami ölçüde bağımsız hareket edebilmesini sağlamak için etkin bir şekilde gerekli tüm tedbirleri alacağı*” düzenlenmiştir. EHİS'e taraf her bir devlet, engelli bireylerin tüm insan hakları ve temel özgürlüklerden yararlanabilmelerini sağlamak noktasında engelliler için fiili eşitliği sağlamak üzere somut tedbirler almakla mükelleftir. (TIHEK, 2022/36 sayılı Kurul Kararı, para.24)

19. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesine göre; “*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*” Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, Willis/Birleşik Krallık, B.No:36042/97, 11.09.2002, para.48 ve AİHM, Okpisz/Almanya, B.No:59140/00, 15.02.2006, para.33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme'de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14'üncü madde gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi

bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir. (*AIHM, Belçika'da Eğitim Dili Davası, B.No: 1474/62; 1677/62; 1691/62; 1769/63; 1994/63; 2126/64, 23.07.1968. para.10*)

20. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Sürücü adaylarında aranacak şartlar" başlıklı 41'inci maddesinin ikinci fıkrasında, "Sürücüler ile sürücü adaylarının hangi şartlarda ve hangi sınıf sürücü belgesi alabilecekleri ile bunların araç kullanma şartları, kullanılacak araçların niteliklerine ve sağlık şartlarına dair usul ve esaslar İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir. Başvuru konusu olayda başvuranın sürücü belgesini yenilemek için Mersin/Tarsus ... No.lu Aile Hekimliğine başvurduğu, ilgili sağlık kuruluşu tarafından 01.07.2021 tarihli sağlık raporu ile hakkında fiziksel tıp ve rehabilitasyon, ortopedi ve travmatoloji branş/branşlarındaki uzman hekim/hekimlerce muayene edilmesine karar verildiği, ortopedi ve travmatoloji uzmanı ile fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzmanı tarafından gerçekleştirilen hekim muayenesinde "polinöropati, ellerde atrofi, her iki alt ekstremitede kuvvetsizlik" tanısıyla komisyona sevk edildiği, Mersin İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan içerisinde nöroloji, ortopedi ve travmatoloji, fizik tedavi ve rehabilitasyon branşında uzman hekimlerin ve makine mühendisinin de bulunduğu özel tertibatlı motorlu araç komisyonu tarafından düzenlenen 09.07.2021 tarih ve ... No.lu rapor ile "santral sinir sistemi etkilenmesi sonucu sürücü olamaz" raporu verildiği, rapora yapmış olduğu itirazın da içerisinde nöroloji, ortopedi ve travmatoloji uzmanları ile makine mühendisinin de bulunduğu Adana Seyhan İlçe Komisyonunun 20.08.2021 tarih ve ... No.lu raporu ile ilgili yönetmeliğin 9/2-a maddesine istinaden sürücü olamayacağı gerekçesiyle reddedildiği, her iki komisyon tarafından düzenlenen raporun aynı olması üzerine kararın kesinleştiği anlaşılmaktadır.

21. Trafik güvenliği açısından sürücülerin ve sürücü adaylarının sahip olması gereken şartların aranması kuşkuya yer bırakmayacak bir gerçektir. Engellilerin toplumsal yaşama tam katılımının sağlanması ve bağımsız yaşayabilmeleri önündeki tüm engellerin kaldırılması noktasında devletin tüm tedbirleri alacağı, tarafı olduğumuz uluslararası insan hakları sözleşmelerinde teminat altına alınmıştır. Engelli bireylerin hak ve özgürlüklerini ilgilendirebilecek yasal, idari ve diğer düzenlemelerde temel hareket noktası; engellilerin hak ve özgürlüklerini güçlendirmek olmalıysa da kişinin hak ve özgürlüklerinin sınırı toplum sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde belirlenmelidir. Bu bakımdan, kişinin araç kullanma becerisine sahip olup olmadığı, trafikte yer alan diğer araç sürücülerini ve yayaların güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde uzman kişilerce değerlendirilmelidir. Bilimsel kriterlere uygun yapılacak değerlendirme, engelli bireylerin araç kullanmaya yetkin olup olmadığını belirleyecek ve bu durum engellilerin erişim hakkı ve bağımsız yaşama hakkına müdahale anlamına gelmeyecektir. (*KDK, 10.08.2020 tarih ve 2020/67188-S.20.73129 Sayılı Kararı, para.13*)

22. Kurumumuzun resmi yazısına istinaden muhatap tarafından 24.03.2022 tarihinde Mersin'de özel tertibatlı araç komisyonunun tekrar kurularak başvuranın davet edildiği, başvuranın sağlık durumuna ilişkin yeniden bir değerlendirme yapıldığı ve sonucunda Yönetmelik'in 9/2-a hükmüne istinaden sürücü olamayacağı yönünde verilen kararda mutabık kalındığı ifade edilmiştir. İdarenin bir eylem ya da işleminin eşitlik ilkesine aykırı olmadığını söyleyebilmek için, söz konusu eylem ya da işlemin anlaşılabilir bir farklılığa dayanması, sınıflandırmanın meşru bir amaç taşıması, akla uygun ve adil olması, nedensiz,

haksız, keyfi olmaması gerekmektedir. Nitekim AİHM kararlarında da benimsenen yöntem göz önüne alındığında, başvurana yönelik hukuken tanınmış hak ve özgürlüklerinden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen veya zorlaştıran farklı bir muamelenin olup olmadığı, farklı muamelenin temelinde yatan objektif ve meşru bir gerekçenin bulunup bulunmadığı, farklı muamele ile korunan hukuki bir menfaatin olup olmadığı hususlarının ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespitinde açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

23. Ayrımcılık hukuku kapsamında belirli bir kural, ölçüt veya uygulamanın etkisinin benzer durumdaki diğer bireyler üzerindeki etkiye kıyasla önemli derecede daha olumsuz olup olmadığını belirlemek için emsal kişi/kişilerin (büyük ölçüde benzer durumdaki kişi/kişiler) belirlenmesi ve buradan yola çıkarak değerlendirme yapılması gerekmektedir. Ancak teşhisi konmuş bir hastalığın kişiler üzerindeki yansımalarının farklı boyutlarda olabileceği kabulü ile birlikte trafik kazalarının en önemli nedenlerinden biri olan sürücü hatalarının en az seviyeye indirilebilmesi için sürücü adaylarının sağlık şartları yönünden araç kullanabilmelerine engel durumlarının bulunup bulunmadığının değerlendirmesinin her bir başvuru özelinde müstakil incelenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, her bir "polinöropati" tanılı sürücü adayının durumu, kendine özgü nitelikler taşıdığından dolayı kişilerin sürücü olup olamayacağı durumunun incelenmesinde hukuksal ve bilimsel yönden denetiminin tam yapılmış olmasının sağlanıp sağlanmadığı, kişilere bu açıdan farklı bir muamelede bulunulup bulunulmadığı, başvuru konusu olayda dikkat edilecek hususları meydana getirmektedir. Bununla birlikte, engellilerin hak ve özgürlüklerden diğer bireylerle eşit bir şekilde yararlanmasını sağlayacak, engellilerin toplum hayatına intibakında olanaklar çerçevesinde azami ölçüde bağımsız hareket edebilmesini sağlayacak kolaylaştırıcı tedbirlerin alınması, devlet güvencesi kapsamındadır. Bu sebeple, sürücü adayları engelli bireylerin bağımsız yaşama hakkına müdahale niteliği teşkil edebilecek bir durumun olup olmadığı, yapılan değerlendirmelerde farklı engelli grupların ihtiyaçlarının gözetilip gözetilmediği, engelli bireylerin aynılaştırılmadığı bir anlayışın hakim olup olmadığı hususları, ayrımcılık hukuku bağlamındaki incelemenin odağında yer almaktadır.

24. Trafik kazalarının en önemli nedenlerinden olan sürücü hatalarının en az seviyeye indirilebilmesi için sürücü adaylarının sağlık şartları yönünden araç kullanabilmelerine engel durumlarının bulunup bulunmadığının doğru olarak tespit edilmesi ve sürücü adaylarının iyi bir kontrolden geçmesine yönelik olarak mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. (Danıştay, 15. Daire, E. 2014/5780 K. 2015/6011 T. 14/10/2015) Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in "Ruh ve sinir hastalıkları muayenesine ilişkin esaslar" başlıklı 9'uncu maddesinde, sürücü adaylarında, hangi ortopedik, nörolojik ve fiziksel rahatsızlıklar bulunması halinde sürücü belgesi verilmeyeceği, hangi rahatsızlıklarda ise ancak nöroloji, ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanınca muayene edilmesi ve sonucuna göre rapor düzenlenmesi halinde verilebileceği hususlarına ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Başvuru konusu olayda, muhatap rapor düzenlediği sürücü adayının bu madde kapsamında rahatsızlığının bulunduğu açıktır ve muhatap tarafından sürücü adayına bir uzman hekim tarafından muayene edilmesi gerektiğinin bildirilerek uzman hekim tarafından muayenesinin sağlandığı görülmüştür. Sürücü adayları sağlık raporu almak isteyen başvuran hakkında düzenlenen sağlık raporunda "ileri miks tip polinöropati" teşhisinin aynı olduğu, başvuranın "ellerinde atrofi, her iki alt

extremitede kuvvetsizlik" tespit edildiği, ilgili uzmanlık dallarından oluşturulan heyetin tıbbi açıdan kişinin sürücü olması hususunda farklı kanaatleri taşımadığı görülmüştür.

25. Sonuç olarak, başvuranın iddiaları, muhatabın konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın araç kullanma becerisine sahip olup olmadığı, trafikte yer alan diğer araç kullanıcılarını ve yayaların güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde bilimsel kriterlere uygun olarak uzman hekimlerce yapılan muayenesinin engellilerin erişim hakkı ve bağımsız yaşama hakkına müdahale teşkil etmeyeceğinden; başvuranın sağlık durumuna göre işlem tesis eden muhatabın kamu düzeni ve trafik güvenliğini gözetmesinin meşru bir amaca dayandığı ve kullanılan araçların orantılı olduğu, başvurana karşılaştırılabilir durumda olanlara kıyasla farklı bir muamelede bulunulmadığı, nihayetinde engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda engellilik temelinde AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22.09.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKI
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-onaylıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Muhammet Ecevit CARTI
Kurul Üyesi
(İzinli)

Saffet BALIN
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi